

Lasy Państwowe zapraszamy

Wakacje w lesie

Nadleśnictwo Szprotawa

położone jest w północnej części Borów Dolnośląskich w Śląskiej krainie przyrodniczo leśnej. Zarządzamy ponad 19 tys. hektarów gruntów przy zasięgu terytorialnym około 600 km². Teren jest podzielony na 11 leśnictw.

Drzewka do sadzenia w miejscu wyciętych dojrzałych drzew, produkujemy w siedmiohektarowej szkółce leśnej.

Tereny naszego nadleśnictwa należą do najbardziej urozmaiconych w całej zielonogórskiej Dyrekcji Lasów Państwowych. Występują u nas praktycznie wszystkie gatunki drzew leśnych (iglastych i liściastych) spotykanych w lasach nizinnych.

Północną część z żyznymi glebami, na których pośród gruntów rolnych rosną głównie lasy liściaste, kształtował lodowiec. Są to tereny moreny czołowej. W leśnictwie Nowe Miasteczko fragment moreny jest objęty ochroną rezerwatową – są to „Annabrzezkie wąwozy”. Teren jest mocno poławowany, maksymalna różnica poziomów przekracza 60 metrów wysokości względnej.

Południową z kolei część nadleśnictwa stanowi praktycznie zwarty kompleks leśny na glebach kształtowanych przez pradoliny rzek Bóbr i Kwisa. Jest to fragment największego w Polsce kompleksu leśnego – Borów Dolnośląskich. Panującym gatunkiem w tej części jest sosna, jednak są tu również świadkowie minionych dziejów czyli najgrubszy w Polsce dąb szypułkowy, król lasów „Chrobry” i jego „dwór” – rezerwat „Buczyna Szprotawska”. W dzisiejszym Obrębie Małomice leśnictwo Małomice (oddział 256) jako drzewostan leśny zakwalifikowany jest dawny park dworski projektowany około 1872 roku przez Carla Petzolda, który uczył się i pracował u Rehdera – nadwornego ogrodnika księcia Hermanna von Pückler.

Ze względu na dużą ilość dębów o rozmiarach pomnikowych, fragment parku został wyłączony z gospodarki leśnej i służy jako miejsce spacerów zarówno mieszkańcom Małomice i okolicznych miejscowości jak i turystom. Drzewostan ten przylega do parku miejskiego z dużym sztucznym zalewem. Na zalewie odbywają się zawody wędkarskie a także treningi i zawody „kajak – polo”, czyli piłki kajakowej.

Do turystyki pieszej, spacerów nordic walking i wycieczek rowerowych zapraszamy w części południowej nadleśnictwa. „Pętla Bobrowicka” i „Czerwona droga” to szlaki łatwe, prowadzące po drogach leśnych o ulepszonej nawierzchni. W połowie trasy, obie drogi przecinają urokliwe zbiorniki wodne stanowiące użytki ekologiczne. Jest to miejsce

bytowania bielika, żurawia i labędzia krzykliwego. Można je podziwiać odpoczywając nad wodą pod wiatr leśną.

Kończąc spacer we wsi Bobrowice można zatrzymać się (po wcześniejszym uzgodnieniu) w gospodarstwie agroturystycznym „Nad Bobrem”. Uwaga! Dwie „Czarne perły” za osiągnięcia kulinarne!

Natomiast „Niebieska droga” ma elementy trekkingowe (jeszcze – planowany jest remont), szczególnie po intensywnych opadach deszczu. Nagrodą za wysiłek jest wizyta w rezerwacie „Buczyna Szprotawska” i odpoczynek pod modrzewiową wiatą pochodzącą z połowy XIX wieku.

Dla młodszych amatorów spacerów, rezerwat jest łatwo dostępny od strony północnej około 1,5 kilometra od parkingu przy szosie Szprotawa – Przemków.

Dla grup zorganizowanych, po wcześniejszym zgłoszeniu, Nadleśnictwo Szprotawa oferuje spotkania i spacer z leśnikiem (Dąb „Chrobry”, rezerwat „Buczyna Szprotawska”). Możliwe zorganizowanie ogniska.

Zarówno wymienione, jak i „dzikie” drogi leśne, w sezonie letnim i jesiennym doprowadzają

nas do obficie występujących darów lasu – czarnych jagód, borówki brusznicy i oczywiście grzybów. W czasie spacerów napotkamy jelenia, sarnę, nieufnego dzika a czasem można zobaczyć wilka, cichcem przemykającego za swoimi sprawami.

Samo miasto Szprotawa również jest warte zwiedzenia. Na przedmieściach miasta, w dzielnicy Sowiny (dawnej Ilva) w roku 1000 spotkał się Bolesław Chrobry z Cesarzem Ottonem III.

W miejscu dawnego brodu stoi obecnie most. Niedaleko znajduje się zabytkowy (klasa 0) kościółek p.w. św. Andrzeja. W rynku – okazały ratusz z dwiema wieżami co jest rzadkością na skalę europejską.

W Szprotawie w parku miejskim nad Bobrem wspólnym staraniem Nadleśnictwa Szprotawa i Urzędu Miasta została zorganizowana ścieżka edukacyjna – „Park Słowiański”. Grupy zorganizowane (po zgłoszeniu) oprowadza miłośnik przyrody a służbowo – pracownik Urzędu, p. Jan Ryszawy.

Nadleśnictwo Wymiarki

jest najdalej wysuniętą na południe jednostką spośród 20 nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Wielkość administrowanej powierzchni to blisko 24 tys. hektarów. Lesistość wynosi 69,5%. W lasach przeważają równowiekowe monokultury sosnowe, a przeciętny wiek drzewostanów to 54 lat.

Ze względu na duże bogactwo walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych na terenie Nadleśnictwa Wymiarki znajduje się szereg różnych form ochrony przyrody. Są to:

- obszary chronionego krajobrazu „Bory Dolnośląskie” o łącznej powierzchni ponad 26 tys. hektarów oraz „Bory Bogumiłowskie” o łącznej powierzchni ponad 2,5 hektarów,
- Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa” o powierzchni 1212 ha, został utworzony przede wszystkim ze względu na ukształtowanie terenu w postaci wielkiej moreny czołowej o kształcie podkowy. Według badań geologów jest to największy tego typu twór na świecie,
- rezerwat przyrody „Wrzosiec”, „Nad Młyńską Strugą” utworzony w celu zachowania fragmentu lasu dębowo-bukowego z charakterystycznym wielogatunkowym runem, „Żurawie Bagno” stanowiący ochroną zbiornika roślinności bagiennej i torfowiskowej,
- użytki ekologiczne „Uroczysko”, „Oczka”, „Zacisze”, „Rosiczka”, „Salamandra”, „Wrzosiec” i „Dolina”,
- sieć obszarów Natura 2000 na łączną powierzchnię ponad 30,6 tys. hektarów.

Jako osobliwość przyrodniczą można wskazać sosnę pospolitą w wieku ok. 130lat w kształcie odwróconej litery „Y” (pomnik przyrody). Rzadkie gatunki drzew: sosna wejmutka, sosna smolowa, daglezia oraz kasztan jadalny. Nadleśnictwo Wymiarki ze względu na niepowtarzalną charakterystykę przyrodniczą – krajobrazową jest bardzo atrakcyjnym miejscem wypoczynku i turystyki wielu Polaków. Corocznie nasze lasy odwiedzają zwolennicy grzybobrania, zbieracze borówek oraz wielu innych darów lasu.

Sąsiedztwo przepływającej, granicznej rzeki Nysy Łużyckiej daje możliwość wędkowania oraz kajakarskich i pontonowych spływów nie tylko Polakom ale również innym obywatelom UE. W gospodarstwach agroturystycznych można skorzystać z przejażdżek konnych, kajaków i rowerów wodnych.

Leśnicy Nadleśnictwa Wymiarki wiedzą jak wielkie znaczenie w dzisiejszych czasach odgrywa edukacja oraz kształtowanie świadomości społeczeństwa, szczególnie u najmłodszych. Na te potrzeby stworzono dwie edukacyjne ścieżki przyrodniczo-leśne, na których można łączyć przyjemne z pożytecznym. Ścieżka „Przy Stawie” utworzona w 2007r. tuż przy siedzibie Nadleśnictwa. Druga ścieżka „Przy Wiacie” leży na terenie leśnictwa Wymiarki w naturalnym ekosystemie leśnym o długości 2 km

(13 przystanków tematycznych).

Obecnie jesteśmy partnerem Fundacji „Bory Dolnośląskie” w tworzeniu szlaków konnych, które w przyszłości będą pełniły zarówno rolę rekreacyjną jak i edukacyjną. Systematycznie współpracujemy ze szkołami położonymi na terenie nadleśnictwa, podnosząc świadomość ekologiczną uczniów, oraz zapoznając ich z teoretyczną i praktyczną częścią naszej pracy.

Teren Nadleśnictwa przecina 6 oznaczonych ścieżek rowerowych, o różnych stopniach trudności, tworzących tzw. „Koronę Wymiarek”, których łączna długość przekracza 120 km.

Spośród obiektów kultury materialnej należy wymienić kościoły parafialne i filialne w: Bogumiłowie, Lipnej, Piotrowie, Witoszynie Dolnym. Na szczególną uwagę zasługują: średniowieczny kościół filialny w Lutynce zbudowany z kamienia prawdopodobnie w XIII wieku oraz „Wieża Głodowa” w Przewozie. Przez teren Nadleśnictwa przebiega 15 południk, co oznaczone jest granitową płytą, umieszczoną w oddziale 159 d, w leśnictwie Spalone, obręb Wymiarki.

Nadleśnictwo Żagań

położone jest w obszarze Borów Dolnośląskich i Wzgórz Żarskich na pograniczu Dolnego Śląska, Łużyc i Ziemi Lubuskiej. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Żagań wynosi ponad 20,4 tys. hektarów. Lesistość nadleśnictwa wynosi 73,7%. W zwartych kompleksach leśnych dominuje sosna.

Część lasów leżących na terenie nadleśnictwa w gminie Żagań i Iłowa wchodzi w skład obszarów chronionego krajobrazu: „Dolina Bobru” oraz „Bory Dolnośląskie”. Celem ochrony tych obszarów jest zachowanie wartości przyrodniczo-rekreacyjno-historycznych. Z obiektów przyrodniczych objętych różnymi formami ochrony warto wymienić:

- Użytek ekologiczny „Łąki nad Olszą”. Przepiękny teren rozległych terenów równinnych pokryty trawami, turzycami i różnobarwnymi kwiatami. Ogronne połacie łąk (130 ha) porośnięte okresowymi rozlewiskami, rowami, strumieniami, bagienkami i otoczone borowymi matorzynkami tworzą klimat krainy dzikości i niesamowitości sprzed 1000 lat. Żyje tutaj wiele ciekawych, a zarazem dzikich i niebezpiecznych zwierząt, jak chociażby wilki, które wykorzystywały te specyficzne tereny do założenia rodziny.

- Powierzchniowy pomnik przyrody ze storczykami. Ten niewielki fragment w momencie kwitnienia (maj, czerwiec) przypomina orchiderarium, ogród wypełniony przepięknymi, różnobarwnymi mistorczykami. – liczne drzewa pomnikowe, a wśród nich, lipa drobnolistna „Przemysławka” w Łozach oraz „Wanda” w Kowalicach, dąb szypułkowy „Łzydor” w Miroszowicach, „Daniel” w Łozach, „Paweł” w Karlikach, „Henryk”

w Żagańcu, „Jerzy” w Podlaskach, czy „Dęby Szczepanowskie” w Szczepanowie, buk zwyczajny „Boruta” w Kowalicach, wiąz szypułkowy „Sławomir” w Trzebowie.

Na terenie nadleśnictwa zlokalizowane są jedne z największych w kraju wrzosowiska o powierzchni 1500 hektarów. Specyficzną atrakcją rekreacyjną tych terenów, – wynikającą z lokalizacji poligonu wojskowego, jest możliwość organizacji na tzw. drogach czołgowych tras rajdów offroadowych.

Przez grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Żagań przebiega jeden szlak turystyczny wyznaczony przez PTTK. Jest to pieszy szlak zielony. Niedawno wyznaczono również szlak Nordic Walking. Z uwagi na obecność rzek: Bóbr, Czerna, Kwisa istnieją także wodne szlaki kajakowe.

W upowszechnianie walorów przyrodniczych regionu w ostatnich latach czynnie włączyły się lokalne samorządy, szkoły oraz inne organizacje, które także wyznaczyły szlaki lub ścieżki na terenie swoich gmin lub miast. Najciekawsze z inicjatyw lokalnych to min. wyznaczenie przez miasto Żagań 5 ścieżek tworzących 30km sieć tzw. „Żagańskich ścieżek edukacyjnych” (ścieżka dzików, lisów, wiewiórek), wyznaczenie w wyniku realizowanego przez Gimnazjum w Iłowej projektu „Rowerem wokół Iłowej” 7 tras rowerowych przebiegających w większości przez tereny zarządzane przez nadleśnictwo.

Dużą atrakcją dla szkół jest funkcjonujący przy siedzibie Nadleśnictwa Żagań „Leśny Zespół Edukacyjny” w którego skład wchodzi: izba edukacyjna z wystawami i ekspozycjami leśnymi oraz salą projekcyjną, terenowa ścieżka przyrodniczo-leśna oraz miejsce na ognisko.

